
Funkcionerska izborna kampanja 2017, njeno medijsko praćenje i nepostupanje državnih organa

Transparentnost Srbija, mart/april 2017.

Sadržaj

Metodologija.....	4
Funkcionerska kampanja	6
Glavni nalazi i specifičnosti ove kampanje.....	6
Aktivnosti poslednjih predizbornih dana	7
Korišćenje javnih resursa	9
Vezane posete, medijsko izveštavanje	10
Primeri funkcionerske kampanje, mešanja uloge i kombinovanja aktivnosti	12
Iz fabrike na miting.....	12
Atletika, kraljica promocije:	14
Atletika, druga slika:.....	15
Predsednik/premijer	16
Vučić odlučuje o pumpi.....	16
Stefanović postrojava policiju, pa proziva opoziciju:	16
<i>Vučić lično odlučuje o koncesiji</i> (izjava novinarima tokom posete fabrici čipsa o koncesiji za izgradnju auto-puta)	16
Promotivna aktivnost u odsustvu glavnog aktera:.....	17
Predstavnici stranke sa svih nivoa na gradilištu I deo:.....	17
Predstavnici stranke sa svih nivoa na gradilištu II deo:.....	17
Dva ministarstva u istoj Vladi potpisuju sporazum o saradnji:	18
Statistika funkcionerske kampanje	19
Funkcionerska kampanja u centralnim informativnim emisijama.....	24
Naslovne stranice dnevne štampe.....	32
Šta institucije nisu uradile u vezi sa izborima i kampanjom?.....	36

Metodologija

Transparentnost Srbija i u ovoj izbornoj kampanji pratila je funkcionersku kampanju, ali i njen plasman u elektronskim medijima, kao i zastupljenost i kontekst (pozitivan/negativan) pojavljivanja kandidata na naslovnim stranicama dnevne štampe.

Monitoring funkcionerske kampanje obavljen je po istoj metodologiji kao i u prethodna tri izborna ciklusa, od 2012. godine. Posmatrane su aktivnosti određenog broja funkcionera tokom četiri nedelje izborne kampanje i broj aktivnosti je upoređen sa brojem aktivnosti u istom periodu prethodne neizborne godine. S obzirom na to da su u proleće 2016. godine takođe organizovani izbori, ovog puta smo poredili četiri nedelje kampanje sa periodom jednake dužine 2015. godine. Uporedili smo, međutim, i aktivnosti u kampanji 2017. sa aktivnostima u kampanji 2016. godine.

Aktivnosti funkcionera podelili smo u šest kategorija:

1 - Promotivne aktivnosti (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajmovi, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predstavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima)

2 - Sastanci u inostranstvu

3 - Sastanci (u kabinetu)

4 Sastanci na terenu (sa domaćim zvaničnicima)

5 - Manifestacije (konferencije, skupovi)

6 - Druge aktivnosti (telegrami, poruke, čestitke, saopštenja o aktivnostima kao što su telefonski razgovori i slično)

Posmatrani su sledeći funkcioneri: predsednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić, predsednik Srbije Tomislav Nikolić, potpredsednici Vlade i ministri Ivica Dačić, Zorana Mihajlović i Rasim Ljajić, ministri Nebojša Stefanović, Vanja Udovičić, Zlatibor Lončar i Mladen Šarčević, direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić i predsednik opštine Čajetina Milan Stamatović. Formalno je funkcioner tokom kampanje bio i Saša Janković, koji je 7. februara podneo ostavku na mesto zaštitnika građana, ali Skupština Srbije nije konstatovala ostavku. Janković, međutim, nakon podnošenja ostavke nije imao bilo kakve aktivnosti u svojstvu zaštitnika građana.

Ministar Mladen Šarčević nije bio na funkciji 2015. niti 2016. godine (tokom predizborne kampanje), te za njega nema poređenja, ali je analiziran (prilično visok) broj aktivnosti tokom kampanje.

Posmatran je period od raspisivanja izbora 2. marta do dana održavanja izbora, 2. aprila. Informacije o aktivnostima funkcionera prikupljane su iz najava Novinske agencije Beta¹, najava na sajtu Vlade Srbije, saopštenja i informacija o aktivnostima na sajtovima Vlade Srbije, resornih ministarstava i državnih organa, kao i iz drugih medija dostupnih na internetu.

Za potrebe analize plasmana funkcionerske kampanje u elektronskim medijima, posmatrane su centralne informativne emisije pet TV stanica (RTS, N1, B92, Studio B i Pink) u dva dana kampanje (19. i 22. marta).

Analizirane su naslovne stranice svih 12 dnevnih listova (Politika, Danas, Blic, Novosti, Alo, Kurir, Informer, Srpski telegraf, Dnevnik, Vesti, Narodne novine, Sportski žurnal) u periodu od 2. marta do 2. aprila.

¹ Transparentnost Srbija zahvaljuje Novinskoj agenciji Beta koja nam je besplatno ustupila na korišćenje servis tokom trajanja ovog istraživanja.

Funkcionerska kampanja

Glavni nalazi i specifičnosti ove kampanje

Funkcionerska kampanja predsednika Vlade Srbije i kandidata devet vladajućih stranaka Aleksandra Vučića dominantna je odlika ove izborne kampanje. Imao je 2,5 puta više promotivnih² aktivnosti nego u istom periodu neizborne 2015. godine i 40% više nego u istom periodu tokom kampanje 2016. godine. U medijima je Vučić dominirao s jedne strane svojim aktivnostima kao premijer, od kojih je većina bila promotivne prirode, a s druge strane dobio je impozantan prostor u blokovima posvećenim predizbornim aktivnostima zahvaljujući velikom broju grandioznih promotivnih skupova na koji su dovožene pristalice iz drugih mesta. Vučić je takođe dobio gargantuovski prostor u programima više nacionalnih, regionalnih i lokalnih privatnih komercijalnih TV stanica (od posmatranih pre svega Pink i Studio B) u posebnim emisijama i prilozima, delom o njegovim aktivnostima u svojstvu premijera, a delom i u emisijama koje su nazivane "predizborne debate" a koje su u celosti bile posvećene Vučiću i predstavljale ga isključivo u pozitivnom kontekstu.

Aleksandar Vučić je dominirao i u marketinškom predstavljanju, gde se u mnogo manjoj meri pojavljivao i Vuk Jeremić, dok su ostali kandidati bili znatno slabije ili jedva vidljivi. TS ovog puta nema terenski monitoring i ovom delu kampanje biće posvećena analiza kada predlagači kandidata objave izveštaje o troškovima.

U funkcionersku kampanju podrške Vučiću uključili su se i drugi članovi Vlade. Među onima koji su bili obuhvaćeni monitoringom, po broju promotivnih aktivnosti izdvajaju se Mladen Šarčević, Vanja Udovičić, Nebojša Stefanović, Rasim Ljajić i Zorana Mihajlović, sa 58 promotivnih, a ukupno 141 aktivnošću tokom posmatranih 30 dana. Izuzetno je bio aktivan i Aleksandar Vulin, ali je zapažen broj njegovih promotivnih aktivnosti postao svakodnevnica još od 2014. godine (bilo da traje kampanja ili ne), te je ovog puta izostavljen iz monitoringa i ostao "van konkurencije".

Naročito upada u oči intenziviranje funkcionerske kampanje u poslednja dva dana kampanje i prvog dana izborne tišine. Aleksandar Vučić tokom ta tri dana nije bio preterano aktivan kao predsednik Vlade (ukupno tri aktivnosti, od toga samo jedna promotivna i bez aktivnosti na dan izborne tišine), ali je to nadoknadilo sedam ministara sa 40 aktivnosti, od toga 26 promotivnih (podaci se odnose samo na sedam ministara obuhvaćenih monitoringom).

² Kategorije aktivnosti, među kojima spadaju i promotivne, objašnjene su u poglavlju "Metodologija". I među aktivnostima iz drugih kategorija (kao što su sastanci u kabinetu ili u inostranstvu) ima aktivnosti koje mogu imati promotivni efekat (što se odražava na zastupljenost u medijima, pojavljivanje n anaslovnim stranicama), ali one nisu računane kao promotivne za potrebe ove statistike.

Aktivnosti poslednjih predizbornih dana

U **četvrtak, 30. marta**, bile su najavljene sledeće aktivnosti (reč je o najavi novinske agencije Beta koja nije obuhvatila sve aktivnosti funkcionera, o kojima su naknadno pronađeni izveštaji na sajtovima organa):

- BEOGRAD - U 10.00 novoizgrađeni vrtić "Oaza" (Zemun, Batajnički drum, u krugu fabrike "Elektronska industrija") posetiće ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije Mladen Šarčević i gradski menadžer Beograda Goran Vesić. (Izjave u 10.20. Prevoz za novinare u 9.20 ispred Skupštine grada, Dragoslava Jovanovića 2)
- BEOGRAD - U 10.30 na Železničkoj stanici Resnik početak rekonstrukcije i modernizacije deonice "Rasputnica G-Resnik-Rakovica", na pruži Beograd-Mladenovac-Niš-Preševo-državna granica. Prisustvoće ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Srbije Zorana Mihajlović. (Prevoz za novinare u 9.30 ispred poslovne zgrade "Infrastrukture železnice Srbije", Nemanjina 6)
- KULA - U 11.00 u Centru za socijalni rad (Lenjinova 5) obeležavanje 55 godina rada te ustanove i otvaranje Savetovališta za brak i porodicu. Prisustvoće državni sekretari Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Nenad Ivanišević i Vladimir Ilić.
- NOVI SAD - U 11.30 na Petrovaradinskoj tvrđavi (veliki plato) ministar omladine i sporta Vanja Udovičić dodeliće stipendije najboljim studentima Univerziteta u Novom Sadu;
- VRANJE - U 11.30 u Industrijskoj zoni "Bunuševac" početak izgradnje kanalizacije. Prisustvoće državni sekretar Ministarstva privrede Dragan Stevanović.
- BEOGRAD - U 12.00 zgradu Palate pravde (Savska 17a) koja se rekostruiše, posetiće ministarka pravde Srbije Nela Kuburović, predsednik Višeg suda u Beogradu Aleksandar Stepanović i šef Regionalne kancelarije Evropske investicione banke za Zapadni Balkan Dubravka Negre.
- GUČA - U 12.00, Dom trubača otvoriće ministar trgovine, turizma i telekomunikacija Rasim Ljajić.
- PALIĆ - U 13.40 u parku ispred "Sokolskog doma" otvaranje rekonstruisanih sportskih terena. Prisustvoće državni sekretari Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Nenad Ivanišević i Vladimir Ilić.
- NOVI SAD - U 13.50 u Radnoj zoni Sever IV američka kompanija "Lir" otvara novi pogon. Prisustvoće gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević Najavljeno je da će prisustvovati i premijer Srbije Aleksandar Vučić.
- SREMSKA MITROVICA - U 14.00 u Sremskoj Mitrovici (Svetog Dimitrija 36) ministar Vanja Udovičić će posetiti bazen PSC "Pinki" i Kancelariju za mlade.
- KRUŠEVAC - U 14.00 u naselju Rasadnik 1 (Ulica Dostojevskog bb) polaganje kamen-temeljca zgrada 20 stanova za izbeglice iz BiH i Hrvatske. Prisustvoće ministar spoljnih poslova i **predsednik Komisije za koordinaciju procesa trajne integracije izbeglica** Vlade Srbije Ivica Dačić, komesar za izbeglice i migracije Srbije Vladimir Cucić, gradonačelnik Kruševca Dragi Nestorović.

- **PARAĆIN** - U 14.30 Klub za stare pri Centru za socijalni rad (Nikole Pašića bb) posetiće ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Srbije Aleksandar Vulin.
- **ŠID** - U 16.30 (Laze Kostića bb) ministar sporta Vanja Udovičić posetiće prostorije FK "Radnički".
- **BEOGRAD** - U 19.00 u Domu omladine (Makedonska 22) Beogradski festival dokumentarnog i kratkometražnog filma će otvoriti zamenik gradonačelnika Beograda Andreja Mladenović.
Neki od ovih događaja bili su na naslovnim stranicama dnevnih listova u petak.

U petak, 31. marta, na prvi dan izborne tišine, devet ministara imalo je 12 događaja - svečana otvaranja, okrugli stolovi, potpisivanja ugovora:

- **BEOGRAD** - U 8.00 u Palati Srbija (Bulevar Mihajla Pupina 2) ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Srbije Aleksandar Vulin sastaje se sa ambasadorom Belorusije u Srbiji Vladimirom Čuševim.
- **KOPAONIK** - U 10.00 u Hotelu "Angela" na savetovanju javnih izvršitelja Srbije će govoriti ministarka pravde Srbije Nela Kuburović, predsednik Komore javnih izvršitelja Aleksandra Trešnjev, sudija Vrhovnog kasacionog suda Predrag Trifunović.
- **GORNJI MILANOVAC** - Ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Mladen Šarčević u u 10.30 u zgradi Opštine Gornji Milanovac (Takovska 2) sastaje se s predsednikom opštine Dejanom Kovačevićem, a u 11.00 poseta Osnovnoj školi "Aleksandar Prvi" (Heroja Draževića 2) i u 11.50 Gimnaziji "Takovski ustanak" (Miloša Velikog 11). (Izjave novinarima u 11.35 u OŠ "Aleksandar Prvi");
- **BEOGRAD** - U 11.00 u Hotelu "Hajat" (Milentija Popovića 5) predstavnici kompanije "Voda voda" i kompanije "Caro General Trading" potpišuće ugovor o izvozu prvog kontigenta vode iz Srbije u Kuvajt. Prisustvovali ministar trgovine Srbije Rasim Ljajić.
- **BEOGRAD** - U 11.00 na Beogradskom sajmu (Bulevar vojvode Mišića 14) u sklopu 53. Međunarodnog salona automobila dodela vaučera osobama sa paraplegijom i kvadriplegijom, za ugradnju posebnih, ručnih komandi u automobile. Prisustvovali ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Srbije Aleksandar Vulin i direktor Auto-moto saveza Srbije Mirko Butulija.
- **BAČKA TOPOLA** - U 11.00 u zgradi Opštine (Maršala Tita 20) državni sekretar Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Srbije Nenad Ivanišević dodeliće sertifikate za socijalne usluge.
- **BEOGRAD** - U 12.00 na Vidikovcu (Ibarski put bb) polaganje kamena temeljca za Tržni centar "BIG fešn" koji će graditi izraelska kompanija "BIG CEE". Prisustvovali ministri za rad, i za rudarstvo i energetiku ;Srbije - Aleksandar Vulin i Aleksandar Antić, i ambasadorica Izraela Alona Fišer Kam. (Prevoz za novinare u 11.00 ispred Crkve Svetog Marka)
- **BEOGRAD** - U 12.00 u Zadužbini Ilije Kolarca (Studentski trg 5) svečanosti povodom 80 godina Ekonomskog fakulteta će prisustvovati ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Srbije Zorana Mihajlović, dekan Ekonomskog fakulteta Branislav Boričić, rektor Univerziteta u Beogradu Vladimir Bumbaširević, dekani ekonomskih fakulteta iz regiona, Moskve i predstavnici Londonskog ekonomskog fakulteta (LSE).

- PROKUPLJE - U 12.00 u Zmaj Jovinoj ulici bb polaganje kamena temeljca za izgradnju zgrade sa 20 stanova za izbeglice iz BiH i Hrvatske. Prisustvovala ministar spoljnih poslova Srbije Ivica Dačić, pomoćnik komesara Srbije za izbeglice i migracije Ivan Gerginov, gradonačelnik Prokuplja Aleksandar Simonović.
- KRALJEVO - U 13.05 ministar Mladen Šarčević i gradonačelnik Kraljeva Predrag Terzić posetili Osnovnu školu "Dragan Marinković" (selo Adrani bb), obnovljenu posle poplave 2014. godine. (Izjave novinarima u 13.30)
- KRAGUJEVAC - U 14.00 u Zavodu za smeštaj odraslih "Male pčelice" (Ljubomira Jovanovića bb) dodela tri velika platenika za proizvodnju povrća, rezervoara za vodu i druge opreme. Prisustvovala ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Srbije Aleksandar Vulin.
- BEOGRAD - U 19.00 u Ateljeu 212 (Svetogorska 21) potpisivanje donorskih kartica u okviru nastavka kampanje "Najvažniji poziv u životu" koju organizuje Fondacija Hemofarm. Prisustvovala ministar zdravlja Srbije Zlatibor Lončar, generalni direktor "Hemofarma" Ronald Zeliger, direktorka Beogradskog festivala igre Aja Jung, ambasador Nemačke u Srbiji Aksel Ditman.

Korišćenje javnih resursa

U tri dana pred izbore zabeležene su i jedine aktivnosti, u svojstvu javnog funkcionera, predsednika opštine Čajetina Milana Stamatovića. Sve tri su bili iz kategorije promotivnih aktivnosti. U slučaju Stamatovića konstatovana je i jedna konkretna zloupotreba javnih resursa. Martovsko izdanje biltena³ koji izdaje i finansira opština Čajetina imalo je za temu broja "Naš predsednik za predsednika Srbije" a devet stranica bilo je posvećeno Stamatovićevoj kandidaturi.

Saša Janković podneo je u februaru 2017. ostavku na funkciju zaštitnika građana, ali Skupština Srbije nije tu ostavku konstatovala. Janković je stoga formalno bio funkcioner u vreme kampanje, ali nisu konstatovane bile kakve njegove aktivnosti u tom svojstvu od podnošenja ostavke do okončanja kampanje.

Aleksandar Vučić je u izveštajima medija sa stranačkih promotivnih skupova u značajnom broju predstavljan istovremeno kao premijer i predsednički kandidat, a funkcioneri SNS kao stranački funkcioneri i ministri, što je posebno bilo izraženo kada su mediji prenosili njihove govore o temama iz resursa kojima se bave u Vladi.

Za razliku od 2016. godine stranački stavovi i poruke nisu plasirani preko sajtova državnih organa, obuhvaćenih monitoringom, ali je registrovan takav primer na sajtu Grada Sombora. Bilo je, međutim, vidljivije korišćenje drugih javnih resursa. Prvi put smo tokom kampanje videli snimak korišćenja resursa javnog preduzeća (prilog TV Al Džazira Balkan o skupu SNS u Mladenovcu). Bilo je nekoliko vesti i izjava o pritiscima na

³<http://www.cajetina.org.rs/sites/default/files/BILTEN-MART-%20WEB.pdf>

zaposlene u javnom sektoru da prisustvuju skupovima u organizaciji SNS. O tome je govorio i kandidat za predsednika Nenad Čanak u predstavljanju na RTS-u, a novinska agencija Beta je prenela i vest: "Prema saznanjima agencije Beta, u pojedinim javnim preduzećima kojima upravljaju kadrovi SNS-a zaposleni su dobili direktivu da prisustvuju mitingu. Sličnu direktivu dobili su i zaposleni u Domu zdravlja Novi Sad, koji su se nešto pre 11 časova masovno okupili ispred sedišta Gradskog odbora Socijalističke partije Srbije, odakle bi trebalo da krenu na miting". Takođe: "Nastavnici u Novom Pazaru, koja je rekla da ne želi decu da vodi na partijski predizborni miting, zaprećeno je otkazom – rekao je Saša Janković u Bečeju".

Nije bilo vidljive reakcije nadležnih organa. Agencija za borbu protiv korupcije se 23. marta, gotovo mesec dana nakon što smo uputili poziv, odazvala na apel TS da javno objavi šta je dozvoljeno a šta nije u kampanji (<https://goo.gl/yrQzGK>) ali ne i na poziv da zajedno pozovemo tužilaštvo da ohrabri građane da prijave pokušaje kupovine glasova i druga krivična dela u vezi sa izborima i glasanjem (<https://goo.gl/wAVHwe>).

U pomenutom slučaju na sajtu Grada Sombora registrovan⁴ je drastičan primer zloupotrebe javnih resursa i kršenja člana 29.2. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Gradonačelnica Dušanka Golubović je, naime, pozvala građane da masovno glasaju za Aleksandra Vučića, kako bi Vlada postala "dužnik" Sombora i Somboraca i kako bi posle izbora izgradila neophodne infrastrukturne objekte.

Pored toga što je Srpska napredna stranka (ili njeni koalicioni partneri) organizovala prevoz pristalica na svoje promotivne skupove (što bi trebalo da bude vidljivo u izveštajima o troškovima kampanje), zabeleženo je i organizovano dovoženje građana iz drugih gradova na manifestacije u organizaciji Vlade Srbije. Prilikom otvaranja atletskog stadiona u Novom Pazaru primećeno je više desetina autobusa iz gradova u centralnoj Srbiji i Vojvodini, koji su dovezli građane na ovu manifestaciju. TS ima fotografiju više autobusa na jednoj lokaciji. I ranije su predstavnici Vlade potvrđivali da se građani dovoze na promotivne aktivnosti (<https://goo.gl/YxRErL> i <https://goo.gl/oINW8Y>). Ova tema, a posebno finansiranje ovih aktivnosti, posebno je bitna u periodu kampanje. U slučaju da to čini Vlada (ili neki drugi državni organ) moglo bi da se protumači da je reč o korišćenju javnih resursa za stranačke svrhe, s obzirom na to da su manifestacije poput one u Novom Pazaru evidentno predstavljale promotivnu aktivnosti za Vučića kao predsedničkog kandidata, što je potkrepljeno analizom izveštavanja medija i naslovnih stranica narednog dana. TS smatra da bi Agencija za borbu protiv korupcije i Državna revizorska institucija trebalo da razreše ove dileme.

Vezane posete, medijsko izveštavanje

I u ovoj kampanji viđeno je "vezivanje" državnih aktivnosti, tačnije promotivnih aktivnosti sa stranačkim mitinzima. Premijer i ministri su obilazili fabrike, škole, a potom se u istom ili obližnjem gradu sakupljali na predizbornom mitingu.

⁴<http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/9117-gradani-pokazite-jedinstvo-sa-vlastima-da-bismo-dobili-puteve>

Što se funkcionerske kampanje premijera tiče, mediji su njegove aktivnosti tretirali kao najvažniji događaj, a često su i same najave aktivnosti bile događaj dana (najava da će narednog dana otvoriti neki fabrički pogon, da će otputovati u Sarajevo, Berlin ili Moskvu). Zabeležili smo da je na naslovnoj stranici Večernjih novosti jedna od vesti bila da će Vučić "napraviti pauzu" u kampanji. To međutim nije ništa promenilo u njegovoj prisutnosti u medijima, samo u svojstvu premijera. Tako je i na njegovoj predizbornoj internet stranici www.vucic.rs nemoguće razaznati šta su aktivnosti iz kampanje, a šta aktivnosti predsednika Vlade. Čak je i u delu sajta posvećenom pojedinim oblastima (od kojih većina nema veze sa nadležnostima predsednika) opisano šta je Vlada radila u prethodnom periodu i šta će Vlada činiti dalje.

Specifičnost ove kampanje bili su i promotivni skupovi, mitinzi, bez učešća kandidata - notirali smo osam takvih skupova u organizaciji SNS i koalicionih partnera ove partije. Na njima su kandidata vladajućih partija promovisali visoki funkcioneri SNS i najčešće lideri partija - koalicionih partnera. SNS i stranački funkcioneri bili su agilni i u obračunu saopštenjima sa protivkandidatima. Na izjave drugih kandidata (najčešće Jankovića i Jeremića) reagovali su Marko Đurić, Milenko Jovanov, Vladimir Vučević, Vladanka Malović, Vladimir Orlić, ili je izdavano saopštenje čiji je potpisnik bila SNS. SNS je od 2. do 31. marta izdala 47 saopštenja, od toga su 42 o Jankoviću i/ili Jeremiću, četiri o Vučiću i jedno o REM-u. Ove reakcije često su u medijima dobijale jednak tretman kao izjave protivkandidata. U jednom slučaju MUP je reagovao na navode Saše Jankovića i izdao saopštenje koje bi se moglo označiti kao uključivanje policije u političko "prepućavanje": " Janković krši zakon, ali je dodrodošao da bilo kada i bilo gde održi skup" (<https://goo.gl/GVrvjn>).

Na naslovnim stranicama dnevnih listova dominirali su naslovi (najčešće uz fotografiju) o Vučiću u pozitivnom kontekstu, što je posebno bilo naglašeno u nedelji od 22. do 28. marta. Ravnomerno je bio zastupljen na naslovnim stranicama kao premijer i kao kandidat za predsednika. Jedini je koji se pojavio na naslovnim stranicama niških Narodnih novina. Kao premijer, pojavio se i na naslovnoj stranici Sportskog žurnala (pored Vučića, jedno pojavljivanje nekog funkcionera ili kandidata, na naslovnoj stranici sportskog dnevnog lista imao je dva puta ministar sporta Vanja Udovičić). Saša Janković i Vuk Jeremić imali su gotovo stoprocentni negativni kontekst u četiri tabloida, a izuzetak su bile najave za intervju sa njima. Luka Maksimović - Beli uglavnom je predstavljan u pozitivnom kontekstu.

U kampanji je kandidata Vučića podržao bivši italijanski premijer Franko Fratini koji je ranije promovisan kao savetnik predsednika Vlade Srbije. Javnost nikada nije saznala koliko je Fratini plaćen i šta je stajalo u ugovoru o njegovom angažovanju, koji je Vlada, po zahtevu TS, odbijala da dostavi i objavi (kao i ugovore o angažovanju ostalih savetnika premijera). Na jednom od mitinga, Vučića je podržao i strani investitor koji je dobio subvenciju od Vlade Srbije. Na sajtu Komisije za kontrolu državne pomoći u vreme izrade ovog izveštaja nije bilo moguće naći rešenje o tome da li je dozvoljena državna pomoć koja je isplaćena tom investitoru. Komisija je naknadno odgovorila na zahtev Transparentnosti Srbija i navela da je Vlada Srbije 13. marta 2015. godine podnela zahtev za mišljenje o dozvoljenosti državne pomoći. Komisija je Vladi 16. marta 2017. (dve godine posle podnošenja zahteva i nedelju dana nakon što je TS zatražila podatke od Komisije) poslala odgovor da je u slučaju državne

pomoći od 5,8 miliona evra kompaniji Mitros Fleischwaren nije nadležna da odlučuje o državnoj pomoći koja može biti sadržana u ugovoru jer je "reč o proizvodnji poljoprivrednih proizvoda".

Za pojedine aktivnosti funkcionera i dalje se organizuje prevoz za novinare, čak i u slučajevima kada nije reč o teško dostupnim lokacijama ili lokacijama za koje bi iz bezbednosnih ili nekih drugih razloga bio neophodan organizovan dolazak novinarskih ekipa.

Primeri funkcionerske kampanje, mešanja uloge i kombinovanja aktivnosti

Iz fabrike na miting

četvrtak, 2. mart

VRANJE - U 15.00 na Železničkoj stanici (Radnička 12) otvaranje rekonstruisane deonice Vranjska Banja-Ristovac na međunarodnom železničkom koridoru 10 između Niša i Preševa. Prisustvovali premijer Srbije Aleksandar **Vučić**, ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Zorana **Mihajlović**, ambasador Rusije Aleksandar Čepurin, generalni direktor kompanije "RŽD Internešnal" Sergej Pavlov (prevoz za novinare u 10.15 ispred zgrade "Infrastruktura železnice Srbije", Nemanjina 6).

Vranje, 2. mart 2017. godine – Predsednik Vlade Republike Srbije Aleksandar **Vučić** otvorio je danas rekonstruisanu prugu od Vranjske Banje do Ristovca, na železničkom Koridoru 10, na kojoj su radovi finansirani iz kredita Ruske Federacije.

VRANJE - U 18.00 u Sportskoj hali (Bulevar AVNOJ-a 1) miting predsedničkog kandidata Srpske napredne stranke Aleksandra **Vučića**.

utorak, 7 mart

SUBOTICA - U 12.00 (Batinska 94, slobodna industrijska zona) **premijer Srbije Aleksandar Vučić** obići će -fabriku Kontinental a prisustvovali i otvaranju novog pogona te fabrike.

SUBOTICA - U 15.00 ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Zorana **Mihajlović** obići će radove na izgradnji ipsilon kraka na Koridoru 10 (deonica granični prelaz Kelebija–petlja Subotica jug, na nadvožnjaku petlje Subotica jug).

SUBOTICA - U 17.00 u Hali sportova miting kandidata **Aleksandra Vučića**.

sreda, 8. mart

JAGODINA - U 15.00 fabriku nameštaja Jela (Kablovska bb, Industrijska zona) obiće predsednik Vlade Srbije Aleksandar **Vučić**. Vučića, kao i ministra privrede Gorana Kneževića i predsednika Privredne komore Srbije Marka Čadeža, u fabrici su dočekali rukovodstvo kompanije i predsednik Jedinjene Srbije Dragan Marković Palma.

JAGODINA - U 18.00 u Sportskoj hali "Jassa" (Vuka Bojovića bb) miting **Srpske napredne stranke**. (Vučić, Dačić, Palma)

10. mart

LEBANE - U 16.15 (Cara Dušana bb) premijer Aleksandar **Vučić** posetiće hale nekadašnje fabrike "15. maj Eksporteks", gde će turska "Ormo grupa" otvoriti tekstilnu fabriku. Vučića je na ulazu u fabriku dočekaio veliki broj građana kojima je on rekao da je Vlada Srbije dala novac da bi se oni zaposlili,

LESKOVAC - u 17.15 u Gradskoj kući u Leskovcu (Pana Đukića 9-11) **Vučić** će se sastati s potencijalnim turskim investitorima zainteresovanim za ulaganje na jugu Srbije.

Ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i visoka funkcionerka SNS Zorana **Mihajlović** izjavila je ranije danas u Leskovcu da je ova Vlada Srbije uložila 500 miliona dinara u puteve u Leskovcu, a milijardu dinara u čitav region.

NIŠ, 10. marta 2017. (Beta) - Potpredsednica Vlade Srbije Zorana **Mihajlović** najavila je da će u niški aerodrom biti uloženo pet miliona evra i da će biti izgrađen novi aerodromski toranj, saopšteno je iz Vlade Srbije.

LESKOVAC - U 18.00 u Sportsko-rekreacionom centru Dubočica (Vlajkovićeve bb) miting predsedničkog kandidata koalicije oko Srpske napredne stranke Aleksandra **Vučića**

subota, 11. mart

ČAČAK - U 10.30 Fabriku čipsa "Chips Way d.o.o." (Milutina Mandića bb) posetiće predsednik vlade Aleksandar **Vučić**;

ČAČAK - U 11.15 premijer Aleksandar **Vučić** će posetiti kompaniju "Weltex" (Bulevar Tanaska Rajića 160).

ČAČAK - U 12.00 u hali Košarkaškog kluba Borac (Moravska bb) u Čačku miting Srpske napredne stranke na kojem će govoriti predsednički kandidat Aleksandar **Vučić**.

utorak, 21. mart

BEOGRAD, 21. marta 2017. (Beta) - Ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Zorana Mihajlović upozorila je danas Javno preduzeće "Puteve Srbije" i građevinske firme koje rade na rehabilitaciji puteva, da će ukoliko ne ispunjavaju svoje obaveze izgubiti posao, saopštilo je ministarstvo.

Kako se navodi Mihajlović je danas oko 16.00 obišla radove na deonici Batočina-Kragujevac i nije zatekla nijednog radnika.

KRALJEVO - U 18.00 u novoj hali sportova (Dušana Popovića 41a, naselje Ribnica) miting **Srpske napredne stranke**.

sreda, 22. mart

NIŠ - U 13.00 na Univerzitetu u Nišu proslava Dana studenata. Najavljeno prisustvo ministra omladine i sporta Vanje **Udovičića**.

NIŠ - U 16.30 u Lokomotivskom depou ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Zorana **Mihajlović** prisustvovaće prijemu 86 mašinovođa u radni odnos u železničku kompaniju "Srbija Kargo".

NIŠKA BANJA - U 17.00 u Opštini Niška Banja potpisivanju ugovora Ministarstva privrede i kompanije Integrated Micro-Electronics, Inc. o dodeli podsticaja za investicioni projekat. Potpisivanju će prisustvovati predsednik Vlade Srbije Aleksandar **Vučić**.

NIŠ - U 18.00 miting Srpske napredne stranke.

Atletika, kraljica promocije:

Beograd, 3. mart 2017. godine – Ministar omladine i sporta u Vladi Republike Srbije Vanja Udovičić prisustvovao je danas u "Kombank areni" svečanom otvaranju Evropskog dvoranskog prvenstva u atletici, koje se održava od 3. do 5. marta u Beogradu.

subota, 4. mart: BEOGRAD - U 9.00 u Vladi Srbije (Nemanjina 11) sastanak premijera Srbije Aleksandra Vučića i ministra omladine i sporta Vanje Udovičića s predsednikom Svetske atletske federacije Sebastijanom Kouom, prvim potpredsednikom SAF Sergejom Bubkom, predsednikom Evropske atletske federacije Svenom Arneom Hansenom, prvim potpredsednikom EAF Dobromirom Karamarinovim i predsednikom Atletskog saveza Srbije Veselinom Jevrosimovićem

nedelja, 5. mart: Premijer Srbije Aleksandar Vučić čestitao je Ivani Španović obaranje nacionalnog rekorda, postizanje najboljeg rezultata na svetu ove godine i zlatnu medalju. Predsednik Srbije Tomislav Nikolić čestitao je danas Ivani Španović na osvajanju zlatne medalje na Evropskom dvoranskom prvenstvu u Beogradu. Ministar omladine i sporta Vanja Udovičić izjavio je da je Španovićeva uradila ono što je obećala. Potpredsednica Vlade Zorana Mihajlović rekla je da je Ivana Španović pokazala da "upornost, istrajnost i velika volja uvek daju rezultat".

utorak, 7. mart: BEOGRAD - U 9.00 u zgradi Vlade Srbije (Nemanjina 11) premijer Aleksandar Vučić primiće atletičare Ivanu Španović, Mihaila Dudaša i Lazara Anića. Sastanku će prisustvovati treneri, ministar omladine i sporta Vanja Udovičić, predsednik Atletskog saveza Srbije (ASS) Veselin Jevrosimović i direktor ASS Slobodan Branković.

ĆUPRIJA, 7. marta 2017. (Beta) - Predsednik opštine Ćuprija Ninoslav Erić rekao je danas da će izgradnja atletske dvorane u tom gradu najverovatnije početi u septembru i da će biti gotova do avgusta sledeće godine. Ministar omladine i sporta Vanja Udovičić juče je rekao da najsavremenija atletska staza, nakon što je završeno Evropsko atletsko prvenstvo u dvorani, ide u Ćupriju, koja je "rasadnik talenata".

nedelja, 19. mart

NOVI PAZAR - U 13.00 otvaranje Atletskog stadiona. Prisustvovaće predsednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić i ministri Rasim Ljajić i Vanja Udovičić.

31. marta - Predsednik opštine Ćuprija Miroslav Erić i direktor republičke direkcije za imovinu Jovan Vorkapić potpisali su ugovor o preuzimanju najsavremenije atletske staze koja se početkom ovog meseca koristila u „Kombank areni“ za Evropsko atletsko prvenstvo u dvorani. Potpisivanju ugovora prisustvovali su predsednik Atletskog saveza Srbije Veselin Jevrosimović i direktor Slobodan Branković.

Prvi čovek ASS Jevrosimović zahvalio se Vladi Republike Srbije na ukazanom poverenju i mogućnosti da se izgradi druga Atletska dvorana u Srbiji. Hvala Vladi Republike Srbije **na čelu sa premijerom Aleksandrom Vučićem** koji su odlučili da doniraju stazu sa EP upravo Ćupriji. Iz ovog grada potice mnogo atletske legende, a siguran sam da ćemo uskoro imati i nove - rekao je Jevrosimović. Radovi na novoj Atleskoj dvorani **uskoro počinju**, a završetak je planiran **za narednu godinu**.

(Ugovor se potpisuje tokom izborne tišine, iako je takmičenje na kome je staza korišćena završeno 26 dana pre toga, a radovi na izgradnji dvorane u kojoj će biti smeštena još nisu počeli. Četiri nedelje ranije, upravo je potpisnik ugovora, predsednik opštine, najavio da će izgradnja početi u septembru 2017. godine)

Atletika, druga slika:

BEOGRAD, 8. marta 2017. (Beta) - Predsednički kandidat Saša Janković ocenio je danas u Mladenovcu da u Srbiji nema socijalne pravde. Janković se u Mladenovcu susreo sa bivšom državnom rekorderkom u atletici Kornelijom Šinković koja je, kao samohrana majka, pred penziju, ostala bez posla i, baš kao i druge žene njenih godina, ne može da se zaposli.

Predsednik/premijer

Pokret Podrži RTV je saopštio da Radio televizija Vojvodine (RTV) tokom već treće nedelje kampanje pred predsedničke izbore krši medijske zakone i Pravilnik REM, dok pojedini članovi tog regulatornog tela u javnosti iznose netačne informacije o broju pritužbi koje su mu građani uputili na rad RTV. U saopštenju se navodi da je monitoring koji Pokret Podrži RTV sprovodi već treći nedelje, ponovo pokazao da je RTV prekršila odredbu REM kojom je "zabranjeno prikriveno emitovati predizborni program u vidu informativnog ili druge vrste programa". U saopštenju se navodi da je Aleksandar Vučić bio gost emisije "Sučeljavanje" u četvrtak 23. marta, u kojoj je potpisan kao predsednik Vlade Srbije, iako je iz njegovog nastupa bilo jasno da je "govorio sa pozicije predsedničkog kandidata". "Vučić je govorio o svojim dosadašnjim rezultatima, predsedničkim izborima, opoziciji i o tome šta će učiniti ukoliko bude izabran za predsednika Srbije. Samim tim, RTV je imala obavezu da emisiju adekvatno označi i da Vučića potpiše kao kandidata za predsednika", piše u saopštenju.

Vučić odlučuje o pumpi

Opština Voždovac je saopštila da je na inicijativu predsednika te beogradske opštine, a **uz odobrenje** premijera Aleksandra Vučića, Građevinska direkcija odustala od izgradnje pumpe u naselju Stepa Stepanović

Stefanović postrojava policiju, pa proziva opoziciju:

BEOGRAD - U 12.00 u parku kod Mesne zajednice Novo Mirijevo akcija "Policija u zajednici", a ministar unutrašnjih poslova Nebojša **Stefanović** obići će punktove jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova.

BEOGRAD, 5. marta 2017. (Beta) - Ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović izjavio je danas da još nije bilo razgovora o tome ko će biti naredni premijer Srbije, ukoliko aktuelni predsednik Vlade Aleksandar Vučić pobedi na predstojećim predsedničkim izborima. "Nismo razgovrali o tome niti smo pravili bilo kakve kalkulacije. To je nešto što je u rukama budućeg predsednika a verujem da će to biti Vučić", rekao je Stefanović novinarima u Beogradu. Stefanović je ocenio da "nema sigurnog rezultata izbora" i da će predstojeća kampanja biti teška. "Dobijenih izbora nema. Ovo će biti teška kampanja jer ima dosta kandidata DOS-a i kvazi DOS-a, stranaka koje ih podržavaju. To su ljudi koji nameravaju da se udruže i pobjede Vučića", rekao je Stefanović. Na pitanje da li očekuje drugi krug izbora, Stefanović je rekao da očekuje da će ljudi dati svoj glas Aleksandru Vučiću, za koga je ocenio da je jedini čovek koji može da osigura stabilnost države.

Vučić lično odlučuje o koncesiji

(izjava novinarima tokom posete fabrici čipsa o koncesiji za izgradnju auto-puta)

Vučić je u izjavi za novinare rekao i da će država uložiti u nabavku opreme za proizvodnju vojnog borbenog vozila "Miloš", za kojim ima potražnje, ukoliko FAP može da garantuje da će obezbediti proizvodnju. On je, govoreći o sudbini FAP-a, rekao da država ne može tek tako da daje novac građana, bez bilo kakvih garancija, ali i da država hoće da pomogne vrednim radnicima tog preduzeća. Država je, kako je istakao, spremna da

obezbedi opremu za liniju, ako FAP bude u mogućnosti da izradi vozilo sa takozvanim nezavisnim vešanjem. Imamo 800 zahteva za takva vozila, naglasio je Vučić i ponovio da će država pomoći FAP-u jer hoće da Priboj živi.

Takođe, premijer je **rekao da razmišlja o tome da Kinezima da** u koncesiju deonicu autoputa do Crne Gore Požega–Boljare, ali i dodao **da mu je žao da to uradi**, jer je Srbija sama finansirala izgradnju ostalog dela ovog važnog putnog pravca. Već smo potpisali sva dokumenta oko autoputa od Beograda do Čačka. Preostaje još 31 kilometar, u vrednosti od 380 miliona evra, za deonicu Čačak–Požega. Potom ide veoma skupa deonica Požega–Boljare, preostalih 107 kilometara, koji koštaju više od milijardu ipo evra, ukazao je Vučić.

Promotivna aktivnost u odsustvu glavnog aktera:

Kik bokser Palminih tigrova Aleksandar Konovalov odbranio je večeras u Jagodini titulu profesionalnog prvaka sveta u kik boks, u disciplini lou kik do 64 kilograma pobedom nad Italijanom Lukom Mamelijem. Aleksandar Konovalov je zlatni pojas, koji mu je uručio ministar omladine i sporta Vanja Udovičić, poklonio premijeru i kandidatu za predsednika Srbije Aleksandru Vučiću. Meču u Hali sportova Jasa u Jagodini su prisustvovali predsednik Skupštine grada Jagodine i vlasnik Palminih tigrova Dragan Marković Palma, ministar spoljnih poslova Ivica Dačić, ministar policije Nebojša Stefanović, ministar omladine i sporta Vanja Udovičić, ministar energetike Aleksandar Antić, zatim Srđan Đoković i predsednik Kik boks saveza Srbije Borislav Pelević. Meč je proglasio otvorenim predsednik Kik boks saveza Srbije Borislav Pelević koji je Draganu Markoviću Palmi uručio zlatnu plaketu za doprinos razvoju kik boksa u Srbiji.

Predstavnici stranke sa svih nivoa na gradilištu I deo:

BEOGRAD, 17. marta 2017. (Beta) - Gradonačelnik Beograda Siniša Mali danas je obišao gradilište tržnog centra Kapitol park u Rakovici i istakao da je to investicija u vrednosti 30 miliona evra koja će obezbediti 400 radnih mesta, **saopštila je Gradska uprava**. On je kazao da je pre samo nekoliko meseci taj deo Beograda bio "slika i prilika onoga što je ostavila prethodna vlast – napuštene hale i zatvorene fabrike". "Narednih meseci ovde će raditi 1.000 radnika domaćih kompanija, a u Beogradu trenutno ima 502 gradilišta", istakao je Mali. Dodao je da je cilj gradske vlasti otvaranje novih radnih mesta i investicije, bolji kvalitet života i veći životni standard svih Beograđana, bez obzira da li žive u Rakovici, na Čukarici, Terazijama, u Lazarevcu ili Mladenovcu. On je zahvalio investitoru, britanskoj kompaniji Posejdon, i naglasio da su pregovori bili dugi i teški, ali i da je to glavna karakteristika posla privlačenja investitora. Kapitol park imaće oko 25.000 kvadratnih metara prostora za iznajmljivanje, a izgadnja će trajati do oktobra ove godine.

Obilasku gradilišta u Rakovici prisustvovao je i **ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović** koji je podsetio da je na mestu budućeg Kapitol parka bila fabrika Rekord. "Rakovica je **platila visoku cenu loše i neodgovorne politike prethodnih vlasti. Sada je u Srbiji aktuelna jedna domaćinska vlast, koja želi da zapošljava, koja želi bolju budućnost za našu decu**", rekao je Stefanović.

Predstavници stranke sa svih nivoa na gradilištu II deo:

BEOGRAD, 20. marta 2017. (Beta) - U Prnjavoru, delu prigradskog beogradskog naselja Ripanj, danas je počela izgradnja nove ambulante. Gradonačelnik Beograda Siniša Mali rekao je da će izgradnja trajati dva meseca i da stanovnici Prnjavora više neće morati zbog običnog lekraskog pregleda da putuju 17 kilometar do Jajinaca. On je najavio i donaciju od **četiri nova policijska patrolna vozila** za opštinu Voždovac, od kojih će jedno biti stalno u Ripnju. **Ministar** rudarstva i energetike Aleksandar Antić rekao je da je stara ambulanta bila ispod svakog civilizacijskog nivoa, zbog čega nije ni radila već neko vreme. Predsednik **predsednik opštine** Voždovac Aleksandar Savić rekao je da je ta opština u poslednje tri godine na teritoriji Ripnja izgradila, u saradnji s gradom Beogradom, crpnu stanicu Draževac, uradila vodovodnu mrežu Timočki put, u dužini od osam kilometara, i javnu rasvetu na toj deonici. Urađen je i magistralni vodovod Kragujevački put, u dužini od osam kilometara, kao i 50 kilometara sekundarne vodovodne mreže, a asfaltirano je nekoliko značajnih saobraćajnica i preuređeno nekoliko i škola i vrtića, naveo je Savić. Posle početka radova na novoj ambulanti, predstavnici grada, opštine i republike obišli su i Osnovnu školu "Vuk Karadžić" u Prnjavoru, u naselju Ripanj, koja je nedavno kompletno rekonstruisana. Događaju su prisustvovali i ministar unutrašnjih poslova Nebojša **Stefanović** i **poslanica Srpske napredne stranke** Marija Obradović.

Dva ministarstva u istoj Vladi potpisuju sporazum o saradnji:

BEOGRAD - U 11.00 u zgradi Starog generalštaba (Kneza Miloša 33) ministri odbrane i prosvete Zoran Đorđević i Mladen Šarčević potpisaće Sporazum o saradnji dva ministarstva u procesu uvođenja dualnog obrazovanja u obrazovni sistem Srbije.

Statistika funkcionerske kampanje

*kategorije aktivnosti:	2015 neizborna godina		2017 kampanja							Povećanje (smanjenje) 2017/2015	
	ukupno (1-6)	od toga promotivne (1)	ukupno (1-6)	1	2	3	4	5	6	Sve aktivnosti (%)	Promot. aktivnosti (%)
Aleksandar Vučić	33	7	47	18	5	12	0	4	8	42	157
Tomislav Nikolić	9	0	19	1	2	9	0	1	6	111	NA
Ivica Dačić	23	0	22	6	2	12	0	2	0	-4	NA
Zorana Mihajlović	18	7	31	7	0	10	0	6	8	72	0
Rasim Ljajić	4	1	15	9	0	5	0	1	0	275	800
Nebojša Stefanović	19	2	25	10	0	5	0	3	7	32	400
Zlatibor Lončar	4	2	5	3	0	0	0	2	0	25	50

*kategorije aktivnosti:	2015 neizborna godina		2017 kampanja							Povećanje (smanjenje) 2017/2015	
	ukupno (1-6)	od toga promotivne (1)	ukupno (1-6)	1	2	3	4	5	6	Sve aktivnosti (%)	Promot. aktivnosti (%)
Vanja Udovičić	13	9	31	19	0	2	2	5	3	138	111
Mladen Šarčević	/	/	39	20	0	4	11	4	0	NA	NA
Marko Đurić	12	5	9	2	0	5	0	1	1	-25	-60
Milan Stamatović	0	0	4	3	0	0	0	1	0	NA	NA
ukupno:	135	33	208**	78**	9	60	2	26	33	54**	136**

* 1 - Promotivne aktivnosti (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajмова, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predstavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima)

2 - Sastanci u inostranstvu 3 - Sastanci (u kabinetu) 4 Sastanci na terenu (sa domaćim zvaničnicima) 5 - Manifestacije (konferencije, skupovi) 6 - Druge aktivnosti (telegrami, čestitke, prigodna saopštenja i sl)

** U zbir i procentualno povećanje nisu uračunate aktivnosti ministra Šarčevića, s obzirom na to da nije bilo moguće poređenje sa 2015. i 2016. godinom.

Ukupno je, **za sve posmatrane funkcionere zabeležen rast broja promotivnih aktivnosti od 136%** i rast ukupnog broja aktivnosti od 54% u odnosu na period iste dužine u godini (2015) kada nije bilo kampanje. Treba ukazati da u ukupan broj aktivnosti za 2017. u poređenju sa 2015. godinu nisu uzete u obzir (brojne) aktivnosti ministra Šarčevića, s obzirom na to da nije bio funkcioner 2015. godine.

Aleksandar **Vučić** imao je **2,6 puta više promotivnih aktivnosti** nego 2015. godine. Pored Vučića, značajan rast broja **promotivnih aktivnosti** zabeležen je i kod ministara Rasima Ljajića, Nebojše Stefanovića i Vanje Udovičića. Kao i za izbore 2016. godine, i za ovu kampanju važi napomena da je veliki broj članova Vlade, a posebno premijer, u permanentnoj kampanji od 2014. godine, pa su potrebno dodatni napori da bi ovaj i redovno veliki broj promotivnih aktivnosti bio uvećan tokom kampanje.

Specifičnost ove kampanje jeste izuzetna aktivnost "novog lica" u Vladi Srbije, ministra Mladena Šarčevića. S druge strane, ministar zdravlja Zlatibor Lončar, koji je bio akter nekoliko afera u medijima, gotovo je bio neprimetan u kampanji. Relativno mali broj aktivnosti imao je i šef Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić. U slučaju Đurića i Lončara to je posebno vidljivo ako se uporede podaci iz ove kampanje i kampanje za izbore 2016. godine (sledeća tabela). I pored tog smanjenja i nešto manjeg broja protmoivnih aktivnosti Zorane Mihajlović, zbirno se beleži povećanje od 7% u odnosu na kampanju 2016. godine (koju smo takođe okarakterisali kao kampanju sa izuzetno velikim brojem promotivnih aktivnosti funkcionera).

Aleksandar Vučić imao je u ovoj kampanji 38% više promotivnih aktivnosti nego pre godinu dana, a Vanja Udovičić uspeo je da za 46% nadmaši sopstveni visok rezultat postavljen u kampanji za parlamentarne izbore 2016. godine

*kategorije aktivnosti:	2016 kampanja		2017 kampanja							Povećanje (smanjenje) 2017/2016	
	ukupno (1-6)	od toga promotivne (1)	ukupno (1-6)	1	2	3	4	5	6	Sve aktivnosti (%)	Promot. aktivnosti (%)
Aleksandar Vučić	33	13	47	18	5	12	0	4	8	42	38
Tomislav Nikolić	11	1	19	1	2	9	0	1	6	73	0
Ivica Dačić	13	2	22	6	2	12	0	2	0	69	200
Zorana Mihajlović	23	13	31	7	0	10	0	6	8	35	-46
Rasim Ljajić	8	6	15	9	0	5	0	1	0	88	50
Nebojša Stefanović	15	8	25	10	0	5	0	3	7	67	25
Zlatibor Lončar	14	8	5	3	0	0	0	2	0	-64	-63
Vanja Udovičić	19	13	31	19	0	2	2	5	3	63	46
Mladen Šarčević	/	/	39	20	0	4	11	4	0	NA	NA

*kategorije aktivnosti:	2016 kampanja		2017 kampanja							Povećanje (smanjenje) 2017/2016	
	ukupno (1-6)	od toga promotivne (1)	ukupno (1-6)	1	2	3	4	5	6	Sve aktivnosti (%)	Promot. aktivnosti (%)
Marko Đurić	14	8	9	2	0	5	0	1	1	-36	-75
Milan Stamatović	1	1	4	3	0	0	0	1	0	300	200
ukupno:	151	73	208**	78**	9	60	2	26	33	38**	7**

* 1 - Promotivne aktivnosti (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajмова, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predstavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima)

2 - Sastanci u inostranstvu 3 - Sastanci (u kabinetu) 4 Sastanci na terenu (sa domaćim zvaničnicima) 5 - Manifestacije (konferencije, skupovi) 6 - Druge aktivnosti (telegrami, čestitke, prigodna saopštenja i sl)

** U zbir i procentualno povećanje nisu uračunate aktivnosti ministra Šarčevića, s obzirom na to da nije bilo moguće poređenje sa 2015. i 2016. godinom.

Funkcionerska kampanja u centralnim informativnim emisijama

U monitoringu su posmatrane večernje informativne emisije na pet TV stanica: RTS 1 (Dnevnik u 19.30), N1 (Vesti u 19), B92 (Vesti u 20), Studio B (Vesti u 19) i Pink (Nacionalni dnevnik u 18.30). Posmatrana su dva dana tokom kampanje - nedelja, 19. mart i sreda, 22. mart.

Tih dana funkcioneri su imali sledeće aktivnosti:

19. mart događaji:

U Novom Pazaru otvaranje Atletskog stadiona. Prisustvovali predsednik Vlade Srbije **Aleksandar Vučić**, ministri **Rasim Ljajić** i **Vanja Udovičić**.

22. mart događaji:

Predsednik **Tomislav Nikolić** odlikovao pukovnika Žaka Ogara.

UVladi Srbije premijer **Aleksandar Vučić** sastanak sa ambasadorom Rusije Aleksandrom Čepurinom.

Na Univerzitetu u Nišu proslava Dana studenata, prisustvovao ministar omladine i sporta **Vanja Udovičić**.

U Nišu ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture **Zorana Mihajlović** prisustvovala prijemu 86 mašinovođa u radni odnos u železničku kompaniju "Srbija Kargo".

Ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture **Zorana Mihajlović** razgovarala sa ambasadorom Saudijske Arabije za BiH i Srbiju Hanijem bin Abdulahom Mominom.

U Opštini Niška Banja potpisivanju ugovora Ministarstva privrede i kompanije Integrated Micro-Electronics, Inc. o dodeli podsticaja za investicioni projekat prisustvovao predsednik Vlade Srbije **Aleksandar Vučić**.

U medijima su bile plasirane promotivne aktivnosti premijera Vučića i ministra Ljajića u Novom Pazaru 19. marta, aktivnosti premijera u Niškoj Banji 22. marta, dok se ministarka Mihajlović sa svojom aktivnošću u Nišu probila samo do Dnevnika RTS-a.

U svim posmatranim vestima, sa izuzetkom Vesti na TV N1, promotivne aktivnosti funkcionera dobile su višestruko veći prostor i izrazito bolji plasman od vesti o aktivnostima drugih kandidata. U blokovima o aktivnostima drugih kandidata Vučić je na B92, Studiju B i Pinku dobio znatno veći prostor od drugih kandidata. Ovo je posebno izraženo na TV Pinku. Pored priloga o aktivnostima Vučića, tri TV stanice (B92, Studio B i Pink) imale su priloge u kojima su se govornici ili sagovornici pozitivno izražavali o Vučiću i/ili kritikovali njegove protivkandidate.

Otvaranje stadiona 19. marta bilo je prva vest u dnevnicima četiri TV stanice, dok je na TV N1 to bila četvrta vest. Na otvaranju je predsednik Vlade Aleksandar Vučić govorio o više tema (atletika, ulaganje u Novi Pazar i Sandžak, međunacionalni odnosi), dok je potpredsednik Vlade i ministar telekomunikacija i turizma Rasim Ljajić govorio o značaju stadiona i potrebi da se omladina "skloni sa ulice". Vučić je u izjavi novinarima posle ceremonije govorio i o Kosovu, i o izbornoj trci. Zanimljivo je da je Vučić najavio da će 29. marta u novopazarski Dijagnostički centar stići oprema koja će omogućiti da centar počne da radi. Centar je, inače, svečano otvoren u decembru 2015. godine.

Glavni događaj **22. marta** bio je napad na prolaznike i policajce ispred zgrade parlamenta u Londonu. Funkcioneri su bili aktivni u Nišu, gde je organizovano nekoliko promotivnih događaja pre mitinga SNS-a u tom gradu.

19. i 22. marta	ukupno sekundi		
Promotivne aktivnosti	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Aleksandar Vučić kao premijer	2530	1552	22
Ostali funkcioneri zbirno	239	160	3
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	1940	1652	16
Saša Janković	280	119	8
Vuk Jeremić	320	129	9
Vojislav Šešelj	404	247	11
Luka Maksimović	68	48	3
Saša Radulović	150	73	7
Boško Obradović	239	112	9
Nenad Čanak	321	172	10
Milan Stamatović	239	117	8
Aleksandar Popović	128	49	6
Miroslav Parović	230	124	8

RTS je **19. marta** u prilogu koji je trajao 3:35 izvestila o otvaranju stadiona uz izjavu i snimak atletičara a potom je prenela jednu izjavu **Ljajića** (0:17) i tri izjave **Vučića** (ukupno 1:06) na razne teme. Prilog o stadionu trajao je 1:28 a prilog o izjavama dvojice funkcionera 2:07. U bloku o izbornoj kampanji RTS je emitovao po jednu izjavu (ili video prilog/kratki spot) svih 11 kandidata, u trajanju od 12 (Radulović) do 23 (Vučić) sekunde. Vučićeva izjava bila je jedna od izjava novinarima na stadionu, posle otvaranja objekta. RTS tog dana nije imao drugih priloga o promotivnim aktivnostima funkcionera obuhvaćenih monitoringom (bila je izjava Aleksandra Vulina o migrantima) niti o kandidatima.

19. i 22. marta	RTS		
	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Promotivne aktivnosti			
Aleksandar Vučić kao premijer	190	107	5
Ostali funkcioneri zbirno	54	17	2
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	63	52	2
Saša Janković	44	36	2
Vuk Jeremić	51	41	2
Vojislav Šešelj	58	36	2
Luka Maksimović	44	36	2
Saša Radulović	42	32	2
Boško Obradović	45	37	2
Nenad Čanak	43	32	2
Milan Stamatović	45	35	2
Aleksandar Popović	47	33	2
Miroslav Parović	44	34	2

RTS je **22. marta** kao petu vest (u 16. minutu Dnevnika) emitovala prilog o potpisivanju sporazuma o subvenciji investitoru koji gradi fabriku u Niškoj Banji. Prvih 50 sekundi posvećeno je fabrici i investitoru, a 85 sekundi izjavama Aleksandra **Vučića**. Prilog o promotivnoj aktivnosti ministarke Zorane **Mihajlović** trajao je 32 sekunde, bez izjava, ali sa "pokrivalicom", odnosno snimkom ministarke. U izbornom bloku predstavljeno je svih 11 kandidata, sa izjavama. Izjava Aleksandra Vučića bila je sa pomenutog mitinga u Nišu. Nije bilo drugih izveštaja o promotivnim aktivnostima, a funkcioneri su se pojavili u još dva priloga (ministar Stefanović o incidentu u Malom Zvorniku, i Aleksandar Vulin o suzbijanju sive ekonomije).

Prva vest na **TV N1 19. marta** je bila u vezi sa incidentom u Novom Sadu (stavljanje lisica građaninu koji je trubio pristalicama SNS-a), uz pisanu izjavu ministra Stefanovića. Druga vest je bila o glasanju u dijaspori, uz izjavu ministarke Ane Brnabić, dok je vest o otvaranju stadiona bila četvrta, posle vesti o kladenju na predsedničke kandidate.

Vest o otvaranju stadiona glasila je da je "predsednički **kandidat** vladajuće koalicije Aleksandar **Vučić** otvorio atletske stadion u Novom Pazaru i najavio dalje investicije". Spiker je kratko prepričao Vučićevo izlaganje o Kosovu i naveo da je komentarisao optužbe protivkandidata o helikopteru i Savamali. Prilog se nije bavio stadionom.

TV N1 je izvestila o aktivnostima još šest kandidata (Jeremić, Janković, Šešelj, Obradović, Čanak, Parović).

N1 se 22. marta nije bavila promotivnim aktivnostima funkcionera, niti subvencijom za investitora koji gradi fabriku u Niškoj Banji. Izvestila je o aktivnostima devet kandidata (svi sem Popovića i Maksimovića), sa izjavama svih kandidata izuzev Vučića, a u prilogu o mitingu Vučića u Nišu bilo je i to da je čoveka koji je povikao "gladni smo" obezbeđenje izvelo iz hale. Emitovan je i prilog od 2:56 o tome šta Vučić poručuje kada priča o kandidatima DOS-a. U prilogu, negativno konotiranom prema Vučiću, govorili su opozicioni političari Zoran Živković i Branislav Lečić.

19. i 22. marta	N1		
	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Promotivne aktivnosti			
Aleksandar Vučić kao premijer	58	0	1
Ostali funkcioneri zbirno			
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	102	30	2
Saša Janković	147	59	2
Vuk Jeremić	141	41	2
Vojislav Šešelj	93	57	2
Luka Maksimović			
Saša Radulović	37	20	1
Boško Obradović	72	37	2
Nenad Čanak	92	63	2
Milan Stamatović	92	43	2
Aleksandar Popović			
Miroslav Parović	42	24	1

B92 je **19. marta** izvestila da je Aleksandar **Vučić** otvorio atletske stadion i najavio nove investicije. Prilog se nije bavio stadionom. U prilogu od 3:02 prenete su tri izjave Vučića, ukupnog trajanja 79 sekundi. Nije bilo drugih priloga o promotivnim aktivnostima funkcionera. (U okviru jednog priloga bila je pisana izjava ministar Stefanovića u vezi sa incidentom u Novom Sadu).

U bloku o aktivnostima kandidata prostor su dobili svi kandidati izuzev Luke Maksimovića, u trajanju od 16 sekundi (Popović) do 40 sekundi (Vučić).

Na **TV B92 22. marta**, vest o sastanku Vučića i ruskog ambasadora (36 sekundi) bila je peta, a usledila je vest o subvenciji za izgradnju fabrike u Niškoj Banji (1:36), posvećena **premijeru**, odnosno njegovoj izjavi o investicijama u Nišu, davanju Vlade za potrebe Niša.

B92 je imala prilog od 3:20 negativno konotiran prema Jeremiću (odnosno reakcijama na napad na Natašu Jeremić). Prilog je o tome da je bilo napada na brata premijera i druge članove njegove porodice, ali da je javnost to retko osuđivala, a da je bilo mnogo reakcija na neprimerene reči upućene supruzi jednog od predsedničkog kandidata. Tri sagovornika zastupali su istu tezu i branili brata premijera.

U izbornom bloku posebno je bio izdvojen i naglašen (i trajanjem) prilog o mitngu SNS u Nišu - trajao je 93 sekunde, sa izjavom Vučića od 69 sekundi, potom je sledio prilog o posmatračima, a pa tek onda prilozima o aktivnostima ostalih kandidata (svih 10 sa izjavama), značajno kraći nego prilog o Vučiću.

19. i 22. marta	B92		
	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Promotivne aktivnosti			
Aleksandar Vučić kao premijer	278	157	4
Ostali funkcioneri zbirno			
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	133	83	2
Saša Janković	44	24	2
Vuk Jeremić	51	27	2
Vojislav Šešelj	43	24	2
Luka Maksimović	24	12	1
Saša Radulović	36	21	2
Boško Obradović	37	18	2
Nenad Čanak	42	24	2
Milan Stamatović	39	14	2
Aleksandar Popović	36	16	2
Miroslav Parović	35	17	2

TV **Pink** je **19. marta** stadionu i atletičarima posvetila 60 sekundi, a izjavama **premijera** 5:08 minuta. Ukupno je u prilogu bilo pet izjava, među njima i jedna o izbornoj trci. Tu izjavu spiker je najavio rečima da je premijer govorio na temu "može li da izgubi izbore zbog ulaska u izbornu trku Ljubiše Preletačevića Belog za koga Šešelj kaže da je projekat NATO-a". TV Pink je u izbornom bloku praktično imala još dva priloga o Vučiću - u jednom je Muamer Zukorlić pružio podršku Vučiću, dok je u drugom kandidat Vojisla Šešelj hvalio Vučića kao jakog kandidata koji sigurno ulazi u drugi krug i kritikovao Jeremića i Jankovića kao "kompromitovane".

TV Pink je emitovala i prilog od 3:02 minuta o opozicionim kandidatima u negativnom kontekstu. Prilog je o Tviteru, odnosno o tome kako "besne sukobi opozicionih kandidata i pristalica jer se obraćaju istom biračkom telu, a stručnjaci (Nebojša Krstić, Dejan Vuk Stanković u Đorđe Vuković) ocenjuju da je nivo komunikacije srozan". Emitovani su prilozi o aktivnostima još pet kandidata, u trajanju od 19 sekundi (Jeremić) do 29 (Čanak), bez izjava. U drugom delu Dnevnika emitovan je **opširniji prilog** o poseti Aleksandra Vučića Novom Pazaru, u trajanju od 19:38, sa trominutnom izjavom Rasima Ljajića i dve izjave Aleksandra Vučića u ukupnom trajanju od 16 minuta i 15 sekundi.

TV **Pink** je **22. marta** kao glavnu vest izabrala napad u Londonu, sledio je prilog o sastanku Vučića i ruskog ambasadora, potom prilog o obeležavanju godišnjice terorističkog napada u Briselu, koji je prekinut direktnim uključenjem na miting Aleksandra Vučića u Nišu. Uključenje je trajalo 12:19. Usledio je izborni blok, sa prilozi o aktivnostima još šest kandidata, prilogom o plakatima Aleksandra Vučića na kojima je neko ispisao "OVK" i prilogom o protestu "Jeremićevih pristalica" ispred redakcije Informera, negativno konotiranim prema Jeremiću. U prilogu o subvenciji za fabriku 58 sekundi je bilo o fabrici, a 9:02 izjava Aleksandra **Vučića**.

19. i 22. marta	Pink		
Promotivne aktivnosti	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Aleksandar Vučić kao premijer	1458	893	6
Ostali funkcioneri zbirno	185	143	1
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	1186	1154	4
Saša Janković	23		1
Vuk Jeremić	42		2
Vojislav Šešelj	100	66	3
Luka Maksimović			
Saša Radulović	14		1
Boško Obradović	22		1
Nenad Čanak	55		2
Milan Stamatović	17		1
Aleksandar Popović	25		1
Miroslav Parović	22		1

Studio B je **19. marta** o samom stadionu izvestio kroz citiranje reči Aleksandra **Vučića**. Prilog je trajao 4:45, od toga četiri izjave Aleksandra Vučića (o auto putu, ulaganjima, izvozu, Kosovu) u trajanju 3:41. Prilog o izjavi direktora Etihada bio je pokriven snimkom Aleksandra Vučića (sa direktorom). Studio B je emitovao i priloge u trajanju 5:12 o promotivnim aktivnostima dvojice gradskih funkcionera koji nisu obuhvaćeni monitoringom. U izbornom bloku bili su prilozi o aktivnostima sedam kandidata, među njima i Vučića, sa izjavom iz Novog Pazara o opoziciji. Pored toga emitovane su dve izjave podrške Vučiću (Zukorlić i Vulin), i izjava funkcionera SNS koji kritikuje opozicionog kandidata.

Za **Studio B** je **22. marta** napad u Londonu bila 11. vest, a prva vest je bila o potpisivanju sporazuma o subvenciji za fabriku u Niškoj Banji. Prilog je trajao 4:21, sa dve izjave **Vučića** ukupnog trajanja 2:54. Druga vest, od 50 sekundi, bila je o sastanku Vučića i ruskog ambasadora. Potom izjava ministra Stefanovića o incidentu u Malom Zvorniku, pa izborni blok. U tom bloku bili su prilozi o sedam kandidata (21 do 60 sekundi), trajanjem je dominirao prilog o Vučiću (3:09). U bloku su išli i prilozi o izjavi funkcionera SNS koji kritikuje Obradovića, prilog o tome kako "Nataša Jeremić nastavlja da upućuje uvrede novinarima", pismo kolegijuma Studija B, saopštenje SNS o slobodi medija, izjava urednika Informera, prilog o skupu ispred redakcije tog tabloida, te prilog o istraživanju Ipsosa po kome Vučić ima najveću podršku. U vestima su bili prilozi o još četiri promotivne aktivnosti gradskih funkcionera (koji nisu obuhvaćeni monitoringom), sa njihovim izjavama.

19. i 22. marta	Studio B		
	ukupno sekundi	izjava sekundi	broj priloga
Promotivne aktivnosti			
Aleksandar Vučić kao premijer	546	395	6
Ostali funkcioneri zbirno			
Izborni blok			
Aleksandar Vučić kao kandidat	456	333	6
Saša Janković	22		1
Vuk Jeremić	35	20	1
Vojislav Šešelj	110	64	2
Luka Maksimović			
Saša Radulović	21		1
Boško Obradović	63	20	2
Nenad Čanak	89	53	2
Milan Stamatović	46	25	1
Aleksandar Popović	20		1
Miroslav Parović	87	49	2

Ovi rezultati pokazuju sličnu sliku kao istraživanje organizacije Birodi o prisutnosti kandidata u informativnim emisijama šest TV stanica (RTS, Pink, Happy, Prva, B92 i N1):

Birodi istraživanje 3-23. mart

sekundi: pozitivno neutralno negativno

Aleksandar Vučić predsednik vlade	23460	849	147
Aleksandar Vučić predsednički kandidat	12568	481	440
Vuk Jeremić	2751	289	991
Saša Janković	2855	238	509
Vojislav Šešelj	3018	75	39
Nenad Čanak	2331	40	2
Boško Obradović	2207	37	9
Aleksandar Popović	1718	28	
Saša Radulović	1515	162	63
Milan Stamatović	1689	23	
Miroslav Parović	1479	48	
Luka Maksimović alias Ljubiša Preletačević	560	129	107

Naslovne stranice dnevne štampe

Pratili smo pojavljivanje kandidata na naslovnim stranicama 12 dnevnih listova (Politika, Danas, Blic, Novosti, Alo, Kurir, Informer, Srpski telegraf, Dnevnik, Vesti, Narodne novine, Sportski žurnal). Pratili smo ukupan broj pojavljivanja, u koliko slučajeva od ukupnog broja su se kandidati pojavljivali kao glavna tema ili deo glavne teme na naslovnoj stranici, kakav je bio kontekst pojavljivanja (pozitivan/neutralan/negativan), kao i to da li je naslov ili tekst na naslovnoj stranici u kome se pojavljuje kandidat bio ilustrovan fotografijom kandidata.

Aleksandar Vučić ima najviše pojavljivanja na naslovnim stranicama, delom zahvaljujući činjenici da i dalje obavlja funkciju premijera. Pri tome u najvećem broju slučajeva pojavljuje se u pozitivnom kontekstu. Saša Janković i Vuk Jeremić se, zahvaljujući tabloidima, najčešće pojavljuju u negativnom kontekstu.

Od ukupno 509 pojavljivanja svih kandidata na naslovnim stranicama, Vučić je tema u 185 slučaja, što je 36%. Od toga 23% kao kandidat i 13% kao premijer. Na drugom mestu je Janković sa 18%, slede Jeremić sa 14% i Luka Maksimović sa 10%.

Od Vučićevih 117 pojavljivanja kao kandidata, 77 (66%) su pozitivna. Sličan procenat (64%) pozitivnih, ali znatno manji apsolutni odnos ima Luka Maksimović (32/50). Saša Janković ima 29% (26/90), a Vuk Jeremić 21% (15/70).

Janković je negativac na naslovnim stranicama u 52% pojavljivanja (47/90), Jeremić u 51% (36/70), Vojislav Šešelj u 24% (ali znatno manji apsolutni broj 11/45). Vučić se ukupno pojavljuje u negativnom kontekstu u 13% slučajeva (25/185), isključivo na naslovnim stranicama Danasa i Vesti i jednom u Blicu.

Zanimljivo je da se Vučić pojavljuje i u dve karikature na naslovnim stranicama - u negativnom kontekstu u Danasu i pozitivnom kontekstu u Politici.

Specifičnost su bile i naslovne stranice sedam od 12 posmatranih dnevnih listova poslednje dana kampanje 30. marta - imale su omot sa logom novina, ali su naslovna i još tri stranice bile propagandni materijal Aleksandra Vučića. Reč je o dnevnim listovima Politika, Blic, Novosti, Srpski telegraf, Kurir, Alo i Dnevnik. U monitoringu su analizirane "prave" naslovne stranice koje su se nalazile ispod ovog omota.

Naslovne stranice za period 2. mart- 2. april**Ukupan broj pojavljivanja na naslovnim stranicama 12 dnevnih listova**

(po kolonama: pojavljivanje u negativnom/neutralnom/pozitivnom kontekstu/ukupno;)

	-	0	+	ukupno
Aleksandar Vučić (premijer)	4	0	64	68
Aleksandar Vučić (kandidat)	21	19	77	117
Aleksandar Vučić (ukupno)	25	19	141	185
Saša Janković	47	17	26	90
Vuk Jeremić	36	19	15	70
Vojislav Šešelj	11	14	20	45
Boško Obradović	8	12	7	27
Luka Maksimović	6	12	32	50
Saša Radulović	6	6	4	16
Nenad Čanak	3	2	9	14
Milan Stamatović	0	2	2	4
Aleksandar Popović	0	3	2	5
Miroslav Parović	0	2	1	3

Kandidati su bili glavna tema, ili deo glavne teme u 182 slučaja. Od toga Vučić u 75 slučajeva (41%), ogromna većina u pozitivnom kontekstu (80% 60/75). Janković je bio deo glavne teme u 35, a Jeremić na 28 naslovnih, većinom (21 odnosno 19) u negativnom kontekstu. Luka Maksimović pojavljuje se ili pominje kao glavna tema na 14 naslovnih, uglavnom u pozitivnom kontekstu.

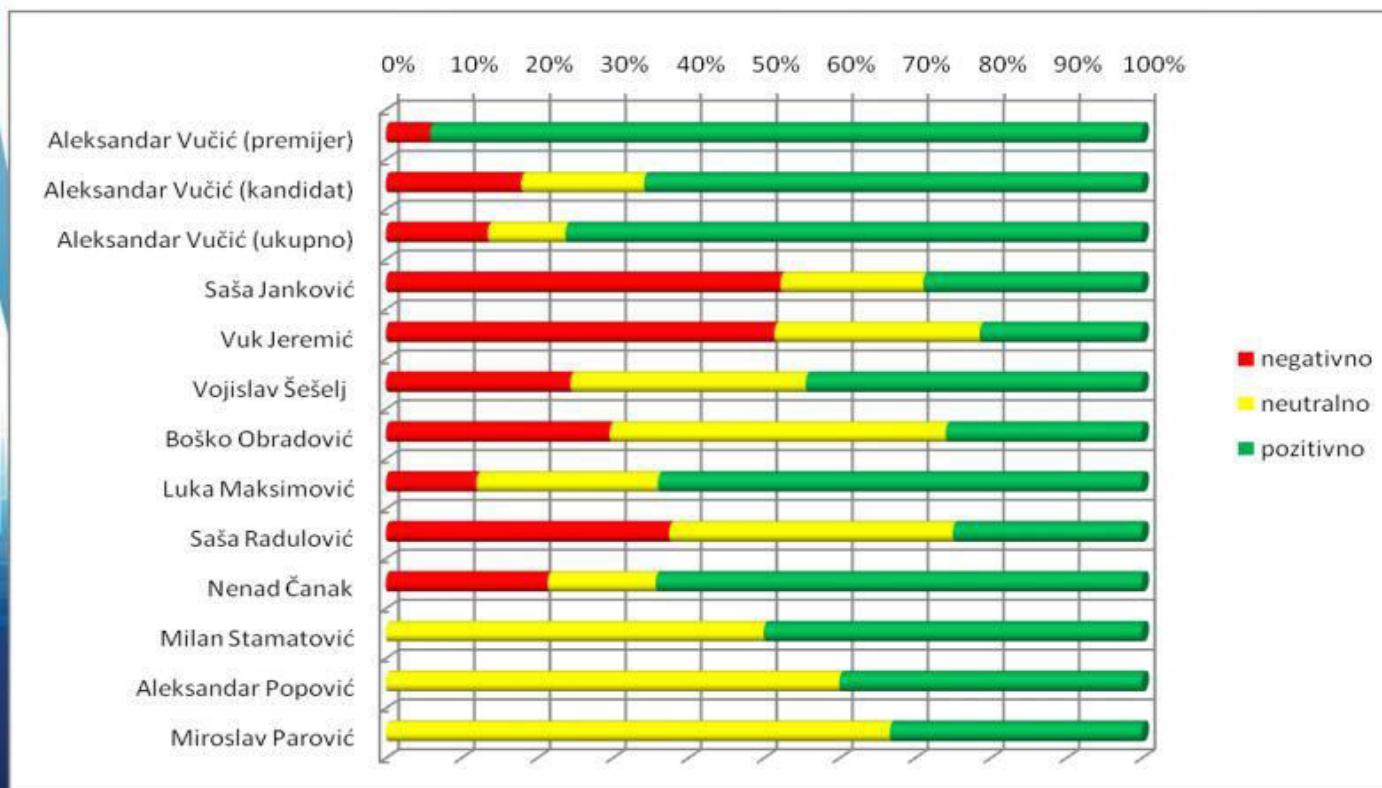
Broj pojavljivanja na naslovnim stranicama 12 dnevnih listova kao glavna tema ili deo glavne teme

	-	0	+	ukupno
Aleksandar Vučić (premijer)	3	0	31	34
Aleksandar Vučić (kandidat)	7	5	29	41
Aleksandar Vučić (ukupno)	10	5	60	75
Saša Janković	21	7	7	35
Vuk Jeremić	19	7	2	28
Vojislav Šešelj	3	4	5	12
Boško Obradović	5	4	1	10
Luka Maksimović	1	3	10	14
Saša Radulović	3	3	0	6
Nenad Čanak	1	1	0	2
Milan Stamatović	0	0	0	0
Aleksandar Popović	0	0	0	0
Miroslav Parović	0	0	0	0

Grafički prikaz pojavljivanja u pozitivnom i negativnom kontekstu:

Kontekst (negativan/neutralan/pozitivan) u kome su se kandidati pojavljivali na naslovnim stranicama

Šta institucije nisu uradile u vezi sa izborima i kampanjom?

Državni organi Republike Srbije **nisu uradili sve što je bila njihova zakonska obaveza, niti sve što su mogli** kako bi se rešili problemi koji su poznati od ranije i oni koji su se pojavili u ovoj izbornoj kampanji.

Situacija još **lošija nego što je bila na parlamentarnim izborima iz 2016.** Nisu rešeni problemi na koje je ukazala Transparentnost – Srbija⁵. Takođe, nisu rešeni ni problemi na koje je ukazala posmatračka misija OEBS/ODIHR⁶, a na koje se poziva i Evropska komisija u svojim izveštajima.

Narodna skupština ni ove godine, kao ni u prethodnih petnaest, nije ispunila svoju zakonsku obavezu **da formira Nadzorni odbor**. Na tom putu, 2016. je predsednica Narodne skupštine makar uputila poziv poslaničkim grupama (tri su se odazvale) i Vladi da predlože kandidate, što je njena zakonska obaveza, a sada, sudeći po odgovoru za pristup informacijama koji smo dobili od parlamenta⁷, ni to nije učinjeno.

Regulatorno telo za elektronske medije (REM, ranije RRA) nadležno je za praćenje postupanja TV i radio stanica, poštovanje Pravilnika koji je doneo Savet REM 2015, kao i poštovanja Zakona o oglašavanju, Zakona o elektronskim medijima i drugih propisa. **Zakon o oglašavanju iz 2016. nije rešio probleme** državnog i političkog oglašavanja. Njegova načela se primenjuju i na izbornu kampanju, što se pokazalo kao sporno u slučajevima kada je REM zabranio emitovanje spota za A. Vučića (korišćenje uvredljivog izraza)⁸, emitovanje spotova V. Jeremića (uporedno oglašavanje bez dopuštenja lica koje se pominje)⁹, ali nije kontrolisao primenu drugih načela iz Zakona o oglašavanju (istinitost, zabrana obmanjujućeg oglašavanja). REM **nije precizirao svoj Pravilnik iz 2015**¹⁰, usled čega su ostali nerešeni problemi u vezi sa besplatnim emitovanjem predizbornih mitinga na TV stanicama, koje je dozvoljeno, jedino ako se jednako postupa prema svim kandidatima. Nema naznaka da je REM kontrolisao poštovanje ovih pravila i pored toga što je na neke takve slučajeve ukazano i u medijima¹¹. Pored toga što REM ni u dosadašnjim kampanjama nije samoinicijativno ispitivao da li TV i radio stanice omogućavaju kandidatima oglašavanje pod istim finansijskim uslovima, sada načinjen i krupan korak nazad – najavom¹² da neće čak ni prikupljati statističke podatke o proporciji zastupljenosti pojedinih

⁵http://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Nalaz_o_monitoringu_izborne_kampanje_TS_jul-2016.pdf

⁶ <http://www.osce.org/odihr/elections/serbia/228556>

⁷ Odgovor glasi: „u 2017. godini nisu primljeni i zavedeni dokumenti koji sadrže takve informacije“.

⁸ <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/9057-od-cega-rem-stiti-gradane>

⁹ <http://rs.n1info.com/a237845/Vesti/Vesti/Mediji-i-izvestavanje-tokom-kampanje.html>

¹⁰ http://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Inicijativa_-_Regulatorno_telo_za_elektronske_medije.pdf

¹¹ http://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Predstavka_REM_Ni%C5%A1.pdf

¹² <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rem-nece-pratiti-medije-tokom-kampanje-nemaju-parametre-za-softver>

kandidata u reklamama i informativnom programu (što je rađeno u više prethodnih izbornih procesa). Za izbore 2016 je takav pregled, prema svedočenjima iz samog REM, napravljen, ali ne i objavljen.

Agencija za borbu protiv korupcije, koja treba da kontroliše zakonitost finansiranja kampanje i zloupotrebu javne funkcije, radi godinama sa nepotpunim Odborom, a poslednjih meseci i bez direktora¹³, što povećava mogućnost političkih pristisaka¹⁴. Sudeći po nedemantovanom pisanju medija, politička povezanost je imala ulogu i u odabiru kandidata za direktora, ali do izbora nije došlo, zbog toga što dva od šest članova Odbora nije želelo da pruži glas kandidatkinji za koju se pretpostavlja da je bila najviše po volji vlastima (za odluku je moralo da glasa najmanje pet članova). Direktor nije izabran ni na ponovljenom konkursu¹⁵. Problem će biti još veći kada početkom aprila još nekim članovima Odbora istekne mandat, pogotovo kada se ima u vidu aktuelna „samosuspenzija“ Skupštine koja bira članove ovog tela. Agencija se, u vezi sa tvrdnjama o smanjenoj aktivnosti u izornoj kampanji, oglasila saopštenjem¹⁶, u kojem se ističe da Agencija prati izbore, da je manji broj posmatrača u vezi sa činjenicom da se održavaju samo predsednički a ne i druge vrste izbora, da praćenje vrši i kroz predstavke građana, da je uočila kao problematične pojave „određenih političkih subjekata“ aktivnosti koje nisu političke, kao što su „deljenje pomoći slabije situiranim građanima, organizovanje besplatnih lekarskih pregleda, dobrovoljno davanje krvi“, da je Agencija postupala u vezi sa takvim slučajevima i ranije i da će to činiti i dalje i da će Agencija u svim slučajevima kada utvrdi da su funkcioneri zloupotrebili funkciju za izbornu kampanju „postupiti u skladu sa svojim ovlašćenjima“. Agencija je takođe saopštila da ima vršioca dužnosti direktora i stručnu službu koji se bave kontrolom finansiranja izborne kampanje i poštovanjem obaveza funkcionera. Iako je nesporno da Agencija i u postojećim okolnostima može da ispuni svoju zakonsku ulogu, mogu se pojaviti i prepreke na tom putu. Naime, činjenica je da je Agencija ovaj put, za poslove kontrole finansiranja kampanje i tražila i dobila višestruko manje novca iz budžeta nego što je to bio slučaj 2012¹⁷. Okolnost da je izborna kampanja ovaj put kraća nego inače, kao i da se uz predsedničke izbore ne održavaju izbori druge vrste, olakšaće obavljanje posla i sa manjim sredstvima. S druge strane, ova kampanja je stvorila i nove izazove i vidove finansiranja koji ranije nisu bili zastupljeni u toj meri (oglašavanje preko interneta i društvenih mreža, razne vrste direktne kampanje), što iziskuje i dodatan rad. Uz sve to, Agencija ovaj put ne može da računa ni na podatke koje je ranijih godina dobijala od REM, kada je reč o oglašavanju na TV i radio stanicama. Inače, budžetska sredstva namenjena za kontrolu finansiranja izborne kampanje se koriste isključivo za prikupljanje podataka tokom kampanje, dok analize i provere rade službenici Agencije.

¹³ Za razliku od REM, Agencija je krajem 2016. objavila svoj izveštaj o kontroli, ali ga nije promovisala (što je bilo uobičajeno ranijih godina).

¹⁴ - <http://pescanik.net/partijska-direktorka/>

¹⁵ <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/9060-propao-i-drugi-pokusaj-izbora-direktora-agencije-za-borbu-protiv-korupcije>

¹⁶ <http://www.acas.rs/%d0%b0%d0%b3%d0%b5%d0%bd%d1%86%d0%b8%d1%98%d0%b0-%d0%b7%d0%b0-%d0%b1%d0%be%d1%80%d0%b1%d1%83-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8%d0%b2-%d0%ba%d0%be%d1%80%d1%83%d0%bf%d1%86%d0%b8%d1%98%d0%b5-%d0%bf%d1%80/?pismo=lat>

¹⁷ Treba napomenuti da su ova izdvajanja veća od zakonom propisanog minimuma.

U pogledu kontrole ponašanja javnih funkcionera tokom kampanje, objavljena je jedna zabrinjavajuća informacija. Naime, na osnovu izjave neimenovanog izvora iz Agencije za borbu protiv korupcije, list „Danas“, je 10. marta 2017. objavio¹⁸ stav da ministri „u toku predizborne kampanje ne postupaju suprotno odredbama Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije“, kada u slobodno vreme, uključujući i predizbornu kampanju, koriste službene automobile. Ispostavilo se da je ova izjava autentična i zasnovana na mišljenju datom jednom ministru 2016. Transparentnost Srbija je **ukazala Agenciji na neodrživost takvog pravnog stava** i na **potrebu da se on promeni**, i o tome obaveste javnost i funkcioneri. Iako neki od ministara ne krše zakon kada koriste službena vozila za prevoz na stranačke skupove, zato što imaju pravo na celodnevnu zaštitu bezbednosnih službi, to svakako ne važi za sve članove Vlade. U vezi sa ovim posebno su značajne odredbe člana 6. UREDBE O NAČINU KORIŠĆENJA SLUŽBENIH VOZILA ("Sl. glasnik RS", br. 49/2014 i 15/2015), prema kojima „Pravo na službeno vozilo visoke klase na stalnom korišćenju sa stalnim vozačem imaju: predsednik Republike, predsednik Narodne skupštine, predsednik Vlade, potpredsednici Vlade, ministri, predsednik Ustavnog suda i predsednik Vrhovnog kasacionog suda.“), ali i odredbe člana 3. istog akta („Službena vozila mogu se koristiti **za obavljanje poslova i zadataka iz delokruga državnih organa**, javnih službi i javnih agencija“). Sve to je bitno u kontekstu primene člana 29. st. 2. i 3. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije („Funkcioner ne može da koristi javne resurse i skupove na kojima učestvuje i susrete koje ima u svojstvu funkcionera, za promociju političkih stranaka, odnosno političkih subjekata. Izuzetno, funkcioner može da koristi javne resurse radi zaštite lične bezbednosti, ukoliko je takva upotreba javnih resursa uređena propisima iz te oblasti ili odlukom službi koje se staraju o bezbednosti funkcionera“).

Republička izborna komisija počela je svoj rad u sastavu koji nije u skladu sa odredbama čl. 29. st. 4. Zakona o izboru narodnih poslanika, što je izložilo riziku odluke koje to telo donese. Sastav je dopunjen predstavnicima pojedinih predlagača kandidata. Kontroverze su izazvale i pojedine druge odluke RIK, pre svega u vezi sa načinom glasanja na Kosovu i Metohiji i u vezi sa priznavanje rezultata izbora kada izveštaji sadrže podatke za koje se može pretpostaviti da su pogrešno uneti. TS je inače javno pozvala političke subjekte čiji su predstavnici već zastupljeni u stalnom sastavu biračkih odbora da ne imenuju svoje predstavnike i u prošireni sastav ovih tela. To je moglo da donese značajne uštede budžetu. Nemamo podataka da li je neko podržao ovu preporuku. U međuvremenu je objavljeno da će parlamentarne stranke u stalnom sastavu imati 49.344 predstavnika koji će biti raspoređeni na 8.224 mesta širom Srbije. Od ukupnog broja predstavnika, i stranke koje čine vladajuću koaliciju i one opozicione imale su isti broj predstavnika u stalnom sastavu biračkih odbora - po 24.672¹⁹.

Javno tužilaštvo je organ čije se odsustvo aktivnosti najviše osetilo u dosadašnjem periodu kampanje. Tokom kampanje su se još više nego na ranijim izborima javljale sumnje u pritiske na birače u vezi sa obezbeđivanjem sigurnih glasova i korišćenje sredstava javnih preduzeća i javnih ustavnova u vezi sa tim, pored od ranije postojećih sumnji u kupovinu glasova i druge slične pojave. Javni tužilac nije delovao proaktivno i ni

¹⁸http://www.danas.rs/drustvo.55.html?news_id=340636&title=Agencija%3a+Ministri+mogu+slu%c5%bebenim+kolima+u+kampanju

¹⁹<http://www.blic.rs/vesti/politika/rik-poslanicke-grupe-na-izborima-ce-imati-42344-predstavnika/7gejfd4>

jednog trenutka nije pozvao građane da prijave ova krivična dela (zloupotreba službenog položaja, davanje i primanje mita u vezi sa glasanjem) uz obećanje da će dobiti zaštitu u slučaju da dostave dokaze i svedoče o njima. Povrh toga, naročito u finišu izborne kampanje, kandidati su izneli optužbe na račun svojih protivnika i članova porodice o veoma ozbiljnim krivičnim delima. Ni u vezi sa ovim se javno tužilaštvo nije oglasilo u javnosti.